

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Sententia de eadem dæmonum, & animarum separatarum tortura ab igne, qua à Deo cruciarentur vnitæ, cruciabunturque æternum reunitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

Euangelij, & scripturæ loca continerent, atque ignis, non vt dicit, & atrociter cruciaturus sed in atrocitatis cruciatum illorum exemplum afferretur: vt contra potentiam obedientialem ignis ad eos cruciatus dicebamus, numero 3. argumento 2. Probatur secundo, & confirmatur argumentum proximum, qui à tortura ignis in homines damnatos, & Dæmones æque, ac sine vlla differentia denuntiantur futura in Euangelio: quippe impiis hominibus dicitur *ite in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis eius*: atqui homines damnati physice cruciandi ab igne sunt, nec solum morali tua causalitate: ergo & Dæmones. Tertio denique, Dæmonum dolore, tristitia, seu qua velis, alia qualitate, spiritalis eorum ab igne ardor, vitio crematio, metaphoricè solum, & per similitudinem intelligitur, non per proprietatem, vt intelligi debere supra ostendimus: sicut ex locutiones de cibo, & potu, & ablutione animi per baptismum quoad aduersitatem quidem fat est, non vero ad sermonis proprietatem, vt doctè Augustinus, tract. 80. in Ioan. homil. in ea verba, Ioan. 15. *Ego sum vitis vera.*

CERTAMEN IV.

Sententia de eadem Dæmonum, & animarum separatarum tortura ab igne, qua à Deo cruciarentur vnita, crucianturque æternum reunita.

1. Celebris, & communis facis opinio confutata nuper proxime accedit: quia in tortura Dæmonum ab igne, quam assignat, actiuitatem supernaturalem, vel obedientialem ignis vel ei adeo adiunctam qualitatē alicuius supernaturalis impressione, vel extrinsecus adeo, vt particulari agente supplente aliquos intermedios effectus, quibus mediis ignis animam, dum adiuncta corpori est, pure spiritaliter vltimo torquet, acerbā & disconueniente dolorifera corporea qualitate, est autem sententia præfata ignem materialem Dæmonem, & animas damnatarum nunc pro statu separationis, ita, ac eodem dolorifero obiecto torquere, atque adiunctas corpori torquebat in, vita, cruciatusque æternæ est reunitas. Sententiæ huius author, & Inuentor reputatur Henricus loco citando, certamine 5. cum longe aliud ipse docuerit extant autem, eius Inuentores, & vterque primus, nec conscius alterius Dominicus Sorus, in 4. disputat. 50. quæstione 1. a. 2. sub fin. & Molina noster, 1. p. quæst. 45. a. 5. d. 2. §. *Ad tertium*, Sorum, secutus est Valentia, 1. p. d. 4. quæst. 15. punct. 3. Tannerus, d. 5. quæst. 6. dub. 3. quibus addit, Quiros, sectio 5. num. 27. §. *confero*, (vbi eidem sententiæ consentit) Zachariam Robert. tomo primo, demonstrat. symbol. lib. 1. demonstrat. 1. gener. a. 14. Lessium, de perfectionibus diuin. libro 13. cap. 30. Martinonem, & Albertinum, & (nescio quanta fide) Albertum, Bonauent. Auenan, apud Valquez, qui eos pro aliis sententiis refert, vt nos supra retulimus; item Patrem Koninchi, 3. p. d. de purgatorio dub. 3. à num. 31. qui tamen, pro alia longe diuersa sententia stat, ac nostræ, proxime saltem, accedit vt certam. 6. vidimus eidem sententiæ ex parte, quæ animabus separatis est, consensere Valquez, citata, d. 243. cap. 6. Turrian. d. 66. dub. 3. sine Alarcon citat. cap. 10. num. 19. §. *quinta conclusio*, fideliter refert, & si loca non notat. Potestque pro eadem parte referri Arriaga, sect. 5. vt autem hæc sententia, & vnusquisque ex citatis mens plane percipiatur percurrere breui sunt, quæ in *Christoph. de Ortega, de Deo Vno*. Tom. 11.

cruciatu corporum nostrorum intercedunt, quovisque ad pure spiritualem animi cruciatum per fugam, & auersionem voluntatis tristitiæ, & doloris, & à dolorifera qualitate corporibus ab igne impressa siue ea calor nimius, siue qualitas alia ab eo producta sit: illa enim, vel se ipsa, vt reor, vel mediis speciebus sensationem sui in tactu causat: inde quæ sensatio alia interna qualitatis eiusdem in phantasia producitur, ex qua fuga, & auersio, siue tristitia, & dolor de eadem qualitate, corpori nociua, & dolorifera, in appetitu sensitiua excitatur: suppuratis vero postmodum à materialitate, phantasmatis beneficio, & intellectus, qua agens est, virtute sensatis seu sensibilibus internis speciebus, idest speciebus aliis pure spiritualibus, illarum, quoad vim actiue representandi obiectum idem, quam similibus productis in intellectu passibili, seu qua passibili, vel possibili producitur, qualitatis eiusdem dolorifera corpori intellectus, & pure spiritualis apprehensio, & cognitio, ex qua in spiritali animi appetitu, seu voluntate, eiusdem dolorifera qualitatis fuga, & auersio per dolorem, & tristitiam de illa immediate procedit.

2. His iuxta sentiendi, & loquendi vulgarem philosophorum modum, (de quo nobis alibi strictum, solumque examen fuit) prænotatis, Sotus censet: qualitate actiua supernaturali igni à Deo infusa, dolorem, & tristitiam spiritualem voluntatis de igne, aut dolorifera qualitate, qua corpori coniuncta anima doleret, ac tristaretur ipsi separatæ ac Dæmoni ab igne causari docet Tannerus virtute, seu potentia actiua obedientialem igni intrinsecā: Molina vero ait: Deum supplendo, (vt planè potest) omnipotentia sua, vt causam particularem, inter medios effectus illos ab igne, vt animam corpori coniunctam cruciet dolore tristitia, prouenientes, ignem eleuare, seu (quod idem est) iuuare, vt immediate, & dolorifera illius qualitatis, qua ab igne cruciabantur, & cognitionem eius, intellectualem, & dolorem, ac tristitiam in anima separatā, & eodem modo in Dæmonibus efficiat: ac proinde eisdem torqueat, & cruciet obiectis, inquam sententiam, & modum, cum primum hæc Dæmonum, & animarum separatarum torturam ab igne meditates, ac priusquam Doctorem sententias omnes accuratius legerem, & euoluere, vt meam typis mandarem, inclinabam. Valentia censet: species & apprehensionem alligationis, & coniunctionis Dæmonum ad ignem ipsis naturaliter exigere, & physica coniunctione ingenerari, quoniam vero in hac ignis propria tortura, tristitia, dolorque Dæmonum non de ea alligatione & coniunctione physica ad ignem, vt obiecto proprio, est (etsi de ea etiam doleant, & tristitentur) sed de eo, de quo; cum ignis applicatur nobis, specialiter dolemus, de quo non dolemus, & affligimur, cum nisi immergimur, vel sustibus cadimur, addit. §. *Tertio non naturaliter*, apprehensionem eius alligationis: seu coniunctionis physice ad ignem ultra dolorem, & tristitiam de igne ipso, eiusque propria dolorifera qualitate, qua animæ corpori immerse cruciantur, cum ab eo vrinur corpora, & ardent, in anima separatā nunc, & in dæmonibus supernaturaliter causari. Circa tres hos modos actiuitatis ignis ad eius in Dæmonibus torturam efficiendam à præfatis doctoribus explicato, primus Soti de actiuitate ignis per qualitatem actiuam à Deo inditam sustinendus non est, quia si ea qualitas corporea sit, nequit ea ignis ad cruciatus pure spirituales animæ separatæ, ac Dæmone, (scilicet puris spiritibus,) inducendos aptior reddi: cum ignis ineptitudo ad feos in spirituales substantias, inducendos ex corporeitatis suæ prædicato, quod in ea qualitate, indita à Deo reperitur, proueniat, insuper nec proprius, aut specialius ignis Dæmones torqueret actiue, quam aqua, aut signum, cui ea qualitas à Deo inderetur, scilicet, denominatione, & vt purum actiuitatis subiectum obedientialis vero ignis actiuitas ab Tannero asser-

ra, siue generalis, & communis cunctis, siue specialis igni attribuitur, exclusa affatim etiam est, extrinseca vero actiuitas à Deo, vt particulari causa, vitra id, quod adhuc inaduatam intrinsecam ignis exigentiam, & actiuitatem specialem ad eum effectum supra reiectas asserat: causalitatem solum moralem ignis, in eam Dæmonum torturam admittit, quam in Alarcon nostro nuper confutauimus. Id quod in nostri Valentia modo clarius reperitur, in Molina paululum dissimulatus est; contendit enim solum mediationem influxus ignis, in dolorem, & tristitiam voluntatis animæ separatæ, vel Dæmonis, diuinitus suppleri non autem absolutam actiuitatem, quam in eos spirituales affectus ignis, & si intermedii effectibus enumeratis, dum corpori animus immerfus, & vnus est, adeo suppletis, vt loco phantasmatis, & internarum specierum sensatarum ignis immediate, species impressas, spirituales, & eius apprehensionem, doloremque, & tristitiam absque intermedii illis effectibus ex parte sua inaduatam actiuitate concurrat præ aliis, quatenus ad actiuitatem ignis torturam attinet, adhaerebam, dum de tortura Dæmonum mecum, & discursibus meis solum cogitabam) sed certe actiuitatem intrinsecam ignis immediatam ad species sui intelligibiles, apprehensionem, ac subinde tristitiam, & dolorem voluntatis prorsus commentitiam, & absque vilo fundamento fatetur; & si corpori essentiale prædicatum, non magis igni, quam phantasmati speciebusque interni sensus obesse possit: quare eodem impugnationi de actiuitate, influxu solum morali ignis in Dæmonum torturam modus hic patet.

3. Hæc de actiuitate ignis in Dæmonum, & animarum separatarum specialem torturam (quam plerique Doctores, vt ignis physice, & cruciet, & torquet necessitatem immerito reputarunt, vt certamine sexto, ostendimus) diuersimode ab huius sententia, Patronis explicata; iam quomodocumque actiue spiritualis dolor tristitia, & afflictio voluntatis Dæmonum, & animarum ab igne proueniat, nec cruciatus illum, eundem, qui ab scriptura, & Patribus, in Dæmonibus, & animabus separatis dicitur, & in his, si corpori vnice essent, foret atque in re vnitis resurrectione æternam erit, nec de obiecto eodem esse posse ostendamus. Primum probo; quia vitionem, ardorem; & cremationem ignis, (nec solum dolorem, & tristitiam de illis) pati possunt, patienturque Dæmones æque, & promiscue, ac post iudicium postremum homines dicuntur recitatis locis Matthæi 25. & Apocalypsis: imo tristitia, & dolor voluntatis Dæmonum non memoratur, & si necessario, ex eis obiectis oriunda. Nec præstat voce, ardoris, cremationis, & vitione ignis tristitiam, & dolorem de illo significari, intelligique debere; cum aliter nequeat ignis corporeus spiritus puros cruciare. Etenim promiscue dæmones cum hominibus vrendi, cremandique igne dicuntur, vt dixi. Secundo: si solum cruciandi igne generaliter dicerentur, fors locum haberet solutio; quia proprietate sermonis forte posset, verificari, aut cruciatus vitionis, cremationis, ex arsonis determinate, & in particulari asserti, nequeunt solis cruciatibus doloris, & tristitiæ propriè verificari, vt debent, dum signatim, signatisque vocibus ab scriptura denuntiantur; quod verificari aliter nequeat, nisi per dolorem & tristitiam metaphorica verificatione erit; quemadmodum, & odio flagitare, & ira excandescere homines dicuntur: eritque plane metaphorica ea frequens scripturæ locutio; Quam sapientia in re præsentem confutauimus: alioqui igne solum metaphorico, Dæmones cruciandos eadem ratione dicere licebit, cum nec pluries, nec magis, signata voce, quam, vilitio; ardor, crematioque eorum igne ab scriptura, & Patribus dicatur; sed forte sermonis proprietate verificari non posse, hi, & aliarum opinionum telui Doctores putant, quia, quidquid satis sit, vt sermonis proprietate Dæmones ardeant crementur, & vrantur quin ab igne aliquid Dæmones physice flammæ, ardoris, & vitionis, quo vrantur, & cremantur, patiantur, & in se recipiant non satis indagant, & petcullerunt. Secundo impugno: sententiam istam, quia ignis ipse seipso, vel medio calore inducto molestus Dæmonibus esse potest, vel esse non potest. Si primum: ergo non solum cruciari potest, cruciabiturque dæmon dolore atque tristitia de igne apprehensio orta, quomodolibet, apprehensione ab ipso igne, metaphoriceque vri, cremari, & ardere, sed physice, & propriè vitionis, ardorisque molestiam, & cruciatus ab igne pati, vt scriptura, Patresque docent: quare ad molestiam dolens & tristitia ex eius apprehensione, quomodocumque orta, & vnde cumque proueniente, & eius metaphorice, vitionis ardoris, & cruciatus recurrendum non erit, quod est in sententiam 2. reiectam cert. 2. a n. j. incidere.

4. Si vero ignis se ipso, vel calore inducto molestus physice, & propriè Dæmonibus esse requirit, & si quouis modo actiue ad sui alligationem, & Dæmonum ad ipsum apprehensionem, ac subinde dolorem, & tristitiam concurrat, dolor, & tristitia erit de molesto obiecto, & cruciatus phantastico; orta, scilicet, ex falsa molestia, obiectiue apprehensione: quod enim, quo velis modo ab igne, ipso apprehensio molestia obiecti, quæ vera in eo nec est, nec esse potest (respectu Dæmonum, nimirum in casu nostro) actiue proueniat, nec apprehensionis errorem, nec tristitiam, & doloris ex ea subortis phantasticos, siue de malo, & molestia pure phantastica esse, tollere potest: quod est in primam sententiam reiectam cert. 2. num. 1. deterius adhuc & periculosius probabi, dices (quod fors voluit Tancræus nollet) ignem, & vitionem, calorem, & ardorem illum, cuius apprehensio, dolor, & tristitia, ab igne actiue Dæmonibus prouenit, eo ipso esse obiectiue vere molestum: siquidem vere eam dolens, & tristitia molestiam Dæmonibus causat, ac subinde aptum natum eam, molestiam Dæmonibus eo causare de se se, & natura sua ignis est; contra primo, quia vilitio, crematio, & ardor Dæmonum, quorum solummodo apprehensione ignis secundum se molestus, sibi à Dæmonibus apprehendi potest, (Neque enim ignis secundum se apprehensione molestus sibi à Dæmonibus apprehenditur, nec dolor de eo, & tristitia eorum voluntatibus ingeneratur) æque fictitiam molestiam ex falsa solum apprehensione habet, atque incurtus, & idus tauri falso apprehensi in somniantem; imo magis longe fictitiam: siquidem molestia huius à somniantem apprehensio molestia possibilis est, molestia autem vitionis, & ardoris Dæmonum, est molestia ipsis per se impossibilis. Contra secundo, quia ignis in eam apprehensionem molestia actiuitas intrinseca ipsi, cuiusque natura non est, nisi mediata solum, quatenus calore, qualitateque dolorifera, & subinde ardore, doloremque, & tristitiam sensationem, internam, doloremque, & tristitiam appetitus sensitiui, ac deinde apprehensionem intellectualem causat, ex qua dolor, & tristitia voluntatis progignitur, vt contra Molestia explanationem dicebamus: quare actiuitas, quæ hæc omnia supplenda sunt, non ignis intrinseca, sed extrinseca & potius Dei est: à quo nulla infusa sententia, & naturali ignis exigentia terueniente intrinseca, & tristitiam vocem apprehensionem dolorem, & tristitiam voluntatis Dæmonum ex intrinseca illi obedientia, si potentia est possibilis, cum ob generalem eius potentiam repugnantiam in creaturis, tum ob specialis rationis, ob quam ad rem præsentem ignis specia-

specialiter debet competere, impossibilitatem. Contra tertio: quia ut ita ignis de se, & in actu primo molestus demonibus ab ipsis apprehendatur, oportet ipsum apprehendi, & cogitari expresse, ut principium molestiæ doloris, & tristitiæ de ipso conceptæ: vel ergo concipi potest, vel concipitur principium molestiæ, doloris, & tristitiæ ignis secundum se consideratus, & apprehensus, sine eo respectu causatiui doloris, & tristitiæ, vel nequit concipi principium molestiæ doloris, & tristitiæ, nisi expresse, ut eius principium concipiat, quia aliter principium molestiæ, ac eorum de ipso affectuum esse demonibus, non potest. Primum cum aduersariorum sententia, & eius solutionis doctrina non conuenit: iam enim ignis secundum se & sine illo respectu ad dolorem, & tristitiam & molestiam horum affectuum molestum esset physice demonibus, quod aduersarij scilicet reputant, & solutione ipsa fatentur. Secundum est impossibile: quia esset circulus rationum nugatorius: scilicet ideo potest demonibus causare, & causari dolorem, & tristitiam molestas, quia molestus esse illis potest, ac de facto est: siquidem tristitia, & dolor, nisi de obiecto molesto esse non possunt: ideo molestus esse potest, ac de facto demonibus est, quia doloris, & tristitiæ eorum causatiui est, & causa de facto insuper, cum ignis molestia solum, quatenus principium est doloris, & tristitiæ concipi nequeat, nisi dolore, & tristitia ab ipso factibili concepta: oportet eius tristitiæ, & doloris apprehensionem præcedere, & de illo dolore, & tristitia, quæ ex parte termini illius rationis causatiui doloris, & tristitiæ (quæ solum realiter formaliter molestus ignis demonibus est esseque potest) necessario debet præcedere apprehensio obiecti molesti ipsorum, & rationis, ob quam molestus sit, & eorum causatiui, & sic in infinitum. Contra quarto: quia iuxta hanc doctrinam tota molestia, & cruciatus demonum ab igne ratio non ignis propria, sed doloris, & tristitiæ contra scripturam, & Patres est; & contra obiecti molesti identitatem, cruciatumque animæ coniunctæ corpori, ac demonum causantis, quam hæc sententia allerit etiam vltius insectat.

5. Id autem facile probatur a nostro Vasquez c. 4. & 6. & a Soario n. 30. & Alarcon c. 9. n. 14. *Hæc sententia*, etenim anima coniuncta corpori de membri, aut totius corporis ab igne tortura, cum sensitiuo appetitu, tum voluntatis tristatur, ac dolet, quia corpori, vel membro suo qualitas dolorifera & disconueniens inducitur, ac subinde eis disconueniens, & dolorifera qualitas: in aliquo, quod ratione coniunctionis, & informationis corporis suum & proprium animæ est, residet, & cruciatum exercet, ut Aug. testimonij ipsius, quibus pro sua opinione aduersarij videntur, significat. Ita enim ait 14. de ciu. c. 15. *dolores, qui dicuntur carnis, anima sunt in carne: nam dolor carnis: offensus est anima in carne, & ex carne, & quædam ab eius passione dissensio: anima dolor, qui tristitia nuncupatur, dissensio est ab his rebus, quæ nobis nolentibus, accidunt, & lib. 2. c. 30. Si consideramus diligentius dolorem, qui dicitur corporis, magis ad animam pertinere. Et probatur rursus, quia vnio affectiua quæritur, v.g. amoris, & amicitia, erga alium mala, & molesta, quatenus amico suo, ita propria facit, ut Deus, tristetur, ac dolet de quibus, nisi affectiuius nexus adesset, non dolet: ergo arctior nexus adesset, non dolet: cum corpore huius mala, & cruciatus suos, & proprios animæ facit, ut de eis doleat, & tristetur, ut de malis suis: atqui dolorifera illa qualitas, & cruciatus dolor corporeus seu corporis, quod est tristitia animæ coniunctæ corpori illam patienti obiectum nec est, nec apprehendi à Dæmone, nisi erronea, & somniantis consimili apprehensione, ut malum proprium: ergo nec potest esse doloris & tristitiæ demonis obiectum. Maior statuta satis est. Minor probatur: quia qualitas illa dolorifera, & corporeus cruciatus ab igne proueniens, nec est demonis illum in se physice patientis, & recipientis per te, cum nequeat substantia spiritualis pura demonis corporeum aliquid pati, & in se ipsa recipere: ergo dolorifera illa qualitas, & cruciatus corporeus ab igne in corpus, cui anima vnita, & physica*

forma, & informans, & cuius, ut anima proprii malum nec, nisi erronea, ut malum demonis ab ipso apprehendi potest: quare nec demon, potest de illo, ut proprio aliquatenus malo dolore, atque tristitia, ac subinde, nec qualitas illa dolorifera, & cruciatus corporeus corpori ab igne proueniens, qui animæ ipsi physice vnite & coniunctæ doloris, & tristitiæ obiectum est idem ipsum poterit Dæmoni tristitia, & doloris obiectum, quo ab igne crucietur, etiam erronea (quam ipse habere, nequit, cum neutro modo proprium sibi cruciatum corporeum esse clare natura sua potius videatur) apprehensione à Deo insula de eodem obiecto pure phantastice doleat, & crucietur.

6. Restat examen de animarum separatarum tortura ab igne: simili huic, quam in demonibus impugnauimus, an verac, ac de eodem obiecto, sit, cuius dolore, & tristitia corpori coniunctæ cruciarentur ac post resurrectionem eterne cruciabantur: qua in re, censco cum aliis omnibus Doctoribus cruciatum, ignis, siue ab igne animarum separatarum proprium, verumque non posse (iuxta sententiæ prædictæ, & impugnata, actiuitatis impugnatos modos) saluari, ut ex prima, & secunda impugnationibus datis à n. 2. ad. 4. inclusiue, constabit, quoad obiecti cruciatus identitatem censco contra Valsq. Turrian. Alarc. & Arr. non magis esse posse veros ab igne, cruciatus, seu tristitiæ, & doloris de illo ab anima separata, quam à dæmone concepti obiectum idem cum eo, de quo anima coniuncta corpori tristatur doleat, & dolebitque cum æterne, in inferno ab igne cruciabitur, sic sentit Soar. c. 15. à n. 3. cum affectus pluribus. Probatur facile ex proxime dictis n. 6. quia corporea combustio, & qualitas dolorifera in corpus ab igne inducta eatenus obiectum doloris, & tristitiæ veræ animæ: quæ illa in se pati ab igne nequit, esse potest, quatenus ratione coniunctionis, ad corpus huic mala, & molesta, propria etiam animæ sunt, & sunt: atqui animæ à corpore separatæ deficit coniunctio ad corpus: ergo, & malis, ac molestis rebus, & cruciatibus, & qualitatibus corporis doloriferis ab igne in corpus adductis, ratio mali, & molestiæ propria etiam animæ, ut de eis, ut propriis etiam malis, dolere, tristarique possit: ergo dolorifera corporis combustione, & qualitate, de qua corpori vnita anima tristatur ab eo separata dolere iure, tristarique, nisi ex erronea apprehensione, minime potest. Dices: animam damnati separatam cognoscere reuincendam esse corpori æterne ab igne cruciando, ac proinde huius æternos cruciatus ab igne suos etiam, & proprios fore, sed id timorem, de cruciatibus illis animæ separatæ afferre poterit, de cruciatu dolorem, & tristitiam, quæ de præfenti solum malo, quod quis patitur, esse potest, Dices, secundo: species ipsas cruciatus, quem tota æternitate corpus, & anima ratione vnionis ad ipsum, de præfenti patientur, & quantum ministerio cruciatum ignis tota æternitate præsentem apprehendit, & cognoscet, potest Deus animæ separatæ infundere: sicut, etiam præteritis cruciatibus, easdem, quibus tunc præfenti cognoscebatur in ea conseruare: ergo sicut vel tota æternitate, vel tempore præterito de ea cruciatum corporis sui ab igne, ut proprium etiam præsentem apprehendebat, vel apprehendit, ac subinde de eo cruciatu ut proprio tristabitur tristatur anima coniuncta corpori fuisset, nunc etiam separata proprium illum, & præfens apprehendit, de eaq; ut tali tristabitur. Nil amplius probat obiectio, quam tristitiam animam separatam de obiecto eodem, de quo coniuncta corpori, sed tristitia ex falsa, & phantastica omnino apprehensione oriunda, quemadmodum somniantes de combustionem corporis, vel ictu corporeo à Tauro falsæ, & fictitiæ apprehensio dolent, & tristantur, idque solum specialibus suppositis doctrinæ suæ de receptione cognitionis & appetitionis sensitiuæ etiam, in anima corpori vnita obseruationibus probat Ariaga: cum autem tristitia, dolorque animæ separatæ de eius ab igne cruciatu vero præfente, & proprio, non de solum phantastice ficto, & per errorem ab illa apprehenso, esse dogmatice debeat, animæ separatæ, atque coniunctæ nequit, iuxta hanc opinionem, idem esse obiectum defendi.